

Cauza C-518/23**Rezumatul cererii de decizie preliminară întocmit în temeiul articolului 98 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție****Data depunerii:**

10 august 2023

Instanța de trimitere:

Bundesgerichtshof (Germania)

Data deciziei de trimitere:

27 iulie 2023

Reclamantă și recurentă:Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände
– Verbraucherzentrale Bundesverband e. V.**Pârâtă și intimată:**

NEW Niederrhein Energie und Wasser GmbH

Obiectul procedurii principale

Protecția consumatorilor – Reclamă – Prețul energiei electrice – Directiva 2005/29/CE – Articolul 7 alineatul (1) și alineatul (4) litera (c) – Informație privind modalitatea de calcul al prețului

Obiectul și temeiul juridic al cererii de decizie preliminară

Interpretarea dreptului Uniunii, articolul 267 TFUE

Întrebarea preliminară

Informația privind modalitatea de calcul al prețului, care trebuie furnizată de comerciant în temeiul articolului 7 alineatul (1) și alineatul (4) litera (c) din Directiva 2005/ (1), trebuie să fie de așa natură, în cazul în care prețul depinde de consum, încât consumatorul să poată calcula singur prețul pe baza informației, dacă își cunoaște propriul consum?

Dispoziții de drept al Uniunii invocate

Directiva 2005/29/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 mai 2005 privind practicile comerciale neloiale ale întreprinderilor de pe piața internă față de consumatori și de modificare a Directivei 84/450/CEE a Consiliului, a Directivelor 97/7/CE, 98/27/CE și 2002/65/CE ale Parlamentului European și ale Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 2006/2004 al Parlamentului European și al Consiliului (denumită în continuare „Directiva privind practicile comerciale neloiale”) (JO L 149, p. 22, Ediție specială, 15/vol. 14, p. 260), în special articolul 7 alineatul (1) și alineatul (4) litera (c)

Dispoziții naționale invocate

Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb (Legea privind combaterea concurenței neloiale, denumită în continuare „UWG”), în special articolul 5a alineatul (1) și articolul 5b alineatul (1) punctul 3

Prezentare pe scurt a situației de fapt și a procedurii principale

- 1 Reclamanta este asociația-umbrelă a 16 centrale de consumatori din Germania. Pârâta este o întreprindere de furnizare a energiei care își desfășoară activitatea în toată Germania și care furnizează energie electrică gospodăriilor private, printre care clienților care folosesc energie electrică pentru încălzire pentru un acumulator nocturn de energie termică. În anumit interval orar (*Freigabestunden*) din timpul nopții, pârâta oferă acestor clienți energie electrică la un tarif redus. Acesta este mai avantajos decât tariful ridicat aplicat în celelalte intervale orare. Clienții care dețin acumulatori de energie termică folosesc energia electrică la tarif redus pentru a-și încărca acumulatorii.
- 2 În funcție de condițiile locale, consumul de energie electrică pentru încălzire și de energie electrică obișnuită este înregistrat separat sau în comun în cazul acestor clienți. Dacă înregistrarea se face în comun, se folosește un contor de tarif dual, care este prevăzut cu două afișaje. Pe unul dintre afișaje se înregistrează consumul de energie electrică în intervalul orar de consum la tarif redus, iar pe celălalt, consumul de energie electrică la tarif ridicat în timpul celorlalte intervale orare. Cu toate acestea, în timpul în care se aplică tariful redus, pe lângă energia electrică pentru încălzire se consumă și energie electrică obișnuită, care nu poate fi înregistrată separat. Anumiți operatori de distribuție impun, așadar, furnizorilor de energie electrică o așa-numită cantitate de compensare, prin care se facturează paușal la tariful ridicat o parte din consumul de energie electrică măsurată la tarif redus. Pârâta impune mai departe clienților săi cantitatea de compensare stabilită de operatorii de sistem. Operatorul de sistem local de la sediul pârâtei îi impune o cantitate de compensare de 25 %.
- 3 În condițiile contractuale generale, pe care clienții trebuie să confirme printr-un clic că le-au luat la cunoștință atunci când plasează comanda pe internet, pârâta

atrage atenția asupra faptului că operatorul de sistem local stabilește intervalul orar de consum la tarif redus și cantitatea de compensare. Totodată, ea indică care este intervalul orar și perioada în care se aplică tariful redus, stabilite de operatorul de sistem local de la sediul său, și menționează că acesta a stabilit cantitatea de compensare la 25 %.

- 4 Pe pagina sa de internet, pârâta oferă un calculator tarifar pentru tarifele sale de energie electrică, care poate fi utilizat și de clienții care folosesc energie electrică pentru încălzire și care dispun de un contor de tarif dual. În calculatorul tarifar ei trebuie să își introducă codul poștal și cantitățile consumate la tarif ridicat și la tarif redus. La finalul operațiunii, clienții primesc o ofertă tarifară pe care o pot accepta.
- 5 Reclamanta contestă propunerile tarifare generate de calculatorul tarifar al pârâtei. Ea susține că prețul total indicat este prea redus, întrucât nu include cantitatea de compensare.
- 6 Reclamanta a solicitat obligarea pârâtei să înceteze, printre altele, să facă reclamă ea însăși sau prin intermediul terților prin oferta pentru energia electrică pentru încălzire și să înceteze practica de a nu atenționa expres consumatorul în legătură cu modul de facturare a energiei electrice pentru încălzire, ea însăși sau prin intermediul terților, în cadrul întregului proces de comandă, asupra cantității de compensare concretă în cazul măsurării în comun a energiei electrice pentru încălzire și a energiei electrice menajere cu ajutorul unui contor de tarif dual (în continuare „cererea în încetare”).
- 7 Prin intermediul cererii în încetare, reclamanta contestă reclama de pe pagina de internet a pârâtei, realizată prin intermediul unei oferte pentru energie electrică pentru încălzire, fără atenționarea expresă privind „cantitatea de compensare concretă în cazul modului de facturare pentru energia electrică pentru încălzire”. În niciun loc din procesul de comandă nu există vreo atenționare referitoare la cantitatea de compensare procentuală aplicabilă. Numai în condițiile comerciale generale ale pârâtei figurează o atenționare asupra compensării procentuale paușale cu 25 % între tariful redus și tariful ridicat. Pârâta nu informează consumatorul, în cadrul procesului de comandă, care include utilizarea calculatorului tarifar, despre procentul cantității de compensare impus de operatorul de sistem și folosit apoi de ea pentru codul poștal introdus concret de client.
- 8 Landgericht (tribunalul regional) a respins acțiunea. Oberlandesgericht (tribunalul regional superior) a respins apelul reclamantei formulat împotriva acestei soluții.

Prezentare pe scurt a motivelor trimiterii preliminare

- 9 Cererea în încetare este admisibilă dacă informația pe care pârâta este obligată să o furnizeze în conformitate cu articolul 5a alineatul (1) și cu articolul 5b alineatul (1) punctul 3 din UWG [articolul 7 alineatul (1) și alineatul (4) litera (c) din

Directiva 2005/29], privind modalitatea de calcul al prețului, trebuie să includă ca „informație semnificativă” procentul cantității de compensare aplicabil clientului respectiv.

- 10 Potrivit articolului 5a alineatul (1) din UWG, se consideră practică neloială și inducerea în eroare a unui consumator sau a unui alt participant pe piață prin reținerea informațiilor esențiale (punctul 1) necesare după împrejurări pentru ca un consumator sau un alt participant pe piață să poată lua o decizie comercială în cunoștință de cauză și (punctul 2) a căror reținere este de natură a determina un consumator sau un alt participant pe piață să ia o decizie comercială pe care nu ar fi luat-o dacă ar fi dispus de aceste informații. Potrivit articolului 5a alineatul (3), pentru a aprecia dacă au fost reținute informații esențiale, se ține seama (punctul 1) de limitele de timp și spațiu impuse de mijlocul de comunicare ales pentru respectiva practică comercială, precum și (punctul 2) de orice măsură luată de întreprindere pentru a pune la dispoziția consumatorului sau a unui alt participant pe piață a informațiilor, printr-un alt mijloc de comunicare decât cel ales pentru respectiva practică comercială. Aceste dispoziții reprezintă transpunerea articolului 7 alineatele (1)-(3) coroborat cu articolul 2 litera (k) din Directiva 2005/29.
- 11 Articolul 5b alineatul (1) enumeră informațiile – în cazul în care nu reies deja din context – considerate semnificative în sensul articolului 5a alineatul (1) din UWG, atunci când bunurile sau serviciile pentru care se indică caracteristicile și prețul sunt oferite într-o manieră corespunzătoare mijlocului de comunicare utilizat, astfel încât consumatorul mediu să poată încheia tranzacția. Această dispoziție transpune articolul 7 alineatul (4) coroborat cu articolul 2 litera (i) din Directiva 2005/29. Potrivit articolului 5b alineatul (1) punctul 3 din UWG, printre aceste informații se numără prețul total sau, în cazul în care acest preț nu poate fi calculat în avans dată fiind natura produsului sau a serviciului, modalitatea de calcul al prețului și, după caz, toate costurile suplimentare de transport, de livrare sau cheltuielile poștale ori, în cazul în care acestea nu pot fi calculate în avans, menționarea faptului că aceste costuri ar putea fi suportate de consumator. Această dispoziție are la bază articolul 7 alineatul (4) litera (c) din Directiva 2005/29.
- 12 Furnizarea de energie electrică promovată de pârâtă față de consumatori este oferită potrivit articolului 5b alineatul (1) din UWG de așa manieră încât consumatorul mediu să poată încheia tranzacția.
- 13 La transpunerea articolului 7 alineatul (4) din Directiva 2005/29, în locul expresiei „invitație de a cumpăra”, legiuitorul german a ales parafraza: mărfurile sau serviciile sunt oferite de așa manieră încât consumatorul mediu să poată încheia tranzacția. Potrivit unei interpretări necesare conforme cu directiva a articolului 5b alineatul (1) din UWG, pentru o ofertă în înțelesul acestei dispoziții este suficient dacă există o invitație de a cumpăra în sensul articolului 7 alineatul (4) din Directiva 2005/29. Potrivit jurisprudenței Curții, acest caz există atunci când informația privind produsul promovat și prețul acestuia este suficientă astfel încât consumatorul să poată lua o decizie comercială, fără a fi necesar ca în

comunicarea comercială să se regăsească de asemenea o posibilitate concretă de a cumpăra produsul ori ca această comunicare să prezinte o legătură cu o astfel de posibilitate (a se vedea Hotărârea din 12 mai 2011, Ving Sverige, C-122/10, EU:C:2011:299, punctul 33). În conformitate cu articolul 2 litera (k) din Directiva 2005/29 [articolul 2 alineatul (1) punctul 1 din UWG], constituie o decizie comercială orice decizie luată de un consumator cu privire la oportunitatea, modalitățile și condițiile cu privire la cumpărarea unui produs; potrivit jurisprudenței Curții, această noțiune include, așadar, și decizia care prezintă o legătură directă cu aceasta, în special cea de a intra în magazin (Hotărârea din 19 decembrie 2013, Trento Sviluppo și Centrale Adriatica, C-281/12, EU:C:2013:859, punctul 36), iar în opinia instanței de trimitere noțiunea respectivă include și accesarea unui portal de vânzare pe internet.

- 14 Reclama contestată a pârâtei constituie o invitație de a cumpăra și, prin urmare, o ofertă în sensul articolului 5b alineatul (1) din UWG. Consumatorul primește cu ocazia folosirii calculatorului tarifar al pârâtei informațiile semnificative de care are nevoie pentru a putea lua decizia comercială de a încheia contractul de furnizare de energie electrică cu pârâta. Pagina de internet a pârâtei oferă consumatorului chiar și posibilitatea de a încheia direct cu ea un contract de furnizare de energie electrică, pe baza rezultatului calculului tarifar. Întrucât decizia comercială relevantă există deja în introducerea la procesul de comandă, atenționarea asupra cantității de compensare din condițiile comerciale generale ale pârâtei, pe care le aduce la cunoștința consumatorului în cadrul acestui proces de comandă, nu este, chiar și numai pentru motive ce țin de timp, adecvată pentru a-și îndeplini obligația de informare.
- 15 Prin urmare, reclamanta are în principiu obligația de a furniza în cauză, odată cu invitația de a cumpăra, o informație privind modalitatea de calcul al prețului în conformitate cu articolul 7 alineatul (1) și alineatul (4) litera (c) din Directiva 2005/29 [articolul 5a alineatul (1) și articolul 5b alineatul (1) punctul 3 din UWG].
- 16 Prețul (total) suportat de consumator pentru furnizarea de energie electrică nu poate fi calculat în avans dată fiind natura produsului, întrucât depinde de cantitatea de energie electrică consumată efectiv. Cantitatea de energie electrică consumată efectiv poate diferi de cantitatea de energie electrică introdusă de consumator în calculatorul tarifar al pârâtei.
- 17 În litigiu, se ridică întrebarea, la care nu se poate răspunde dincolo de orice îndoială, dacă informația privind modalitatea de calcul al prețului, care trebuie furnizată în temeiul articolului 7 alineatul (1) și alineatul (4) litera (c) din Directiva 2005/29 [articolul 5a alineatul (1) și articolul 5b alineatul (1) punctul 3 din UWG], trebuie să fie de așa natură, în cazul în care prețul depinde de consum, încât consumatorul să poată calcula singur prețul pe baza informației, dacă își cunoaște propriul consum.
- 18 Potrivit jurisprudenței Curții, modalitatea de calcul al prețului include și [detaliile privind calculul] prețului final și, dacă este cazul, costurile suplimentare sau

menționarea faptului că aceste costuri sunt suportate de consumator (a se vedea Hotărârea din 12 mai 2011, Ving Sverige, C-122/10, EU:C:2011:299, punctul 65). Instanța națională trebuie să verifice în acest scop dacă omiterea modalităților de calcul al prețului final nu îi împiedică pe consumatori să ia o decizie comercială în cunoștință de cauză și, prin urmare, dacă nu îi determină să ia o decizie comercială pe care nu ar fi luat-o în alte împrejurări. De asemenea, aceasta trebuie să ia în considerare limitele inerente mediului de comunicare utilizat, natura și caracteristicile produsului, precum și celelalte măsuri pe care comerciantul le-a luat în mod efectiv pentru a pune informații la dispoziția consumatorilor (a se vedea Hotărârea din 12 mai 2011, Ving Sverige, C-122/10, EU:C:2011:299, punctele 65-72, și Hotărârea din 26 octombrie 2016, Canal Digital Danmark, C-611/14, EU:C:2016:800, punctele 58 și 62-64).

- 19 Consumatorul are nevoie de informația privind procentul concret al cantității de compensare, pentru a decide în cunoștință de cauză, iar omiterea acestei informații este aptă să îl determine să ia o decizie comercială pe care nu ar fi luat-o în alte împrejurări.
- 20 Condițiile prevăzute la articolul 5a alineatul (1) punctele 1 și 2 din UWG [articolul 7 alineatul (1) din Directiva 2005/29], respectiv consumatorul să aibă nevoie, în contextul respectiv, de informația omisă, pentru a lua o decizie comercială în cunoștință de cauză și omisiunea acestei informații să fie aptă să determine consumatorul să ia o decizie comercială pe care nu ar fi luat-o în alte împrejurări, reprezintă elemente constitutive suplimentare care trebuie examinate separat.
- 21 Anumiți operatori de distribuție impun furnizorilor de energie electrică o cantitate de compensare. Procentul cantității de compensare depinde astfel de decizia operatorului de sistem. În plus, în recurs, argumentul contestat al reclamantei, conform căruia nu toți furnizorii de energie electrică impun la rândul lor clienților cantitatea de compensare impusă de operatorul de sistem, trebuie reținut în favoarea sa. Astfel, în speță sunt îndeplinite celelalte condiții de la articolul 5a alineatul (1) punctele 1 și 2 din UWG, pentru că abia procentul cantității de compensare inclusă de pârâtă în calculul prețului permite compararea ofertei pârâtei cu cea a altor furnizori de energie electrică. Acest lucru este valabil chiar și atunci când toți furnizorii de energie electrică impun în același mod clienților cantitatea de compensare impusă de operatorul de sistem, deoarece pot exista două oferte concurente, dintre care una prezintă un preț mai favorabil în tariful redus și cealaltă un preț mai favorabil în tariful ridicat. Depinde astfel (și) de procentul cantității de compensare care este oferta mai favorabilă pentru consumator.
- 22 Nu s-a constatat și nici nu este evident că pârâta, care face reclamă pe pagina sa de internet prin folosirea unui calculator tarifar, este supusă restricțiilor din cauza mediului de comunicare utilizat.
- 23 În litigiu, se ridică întrebarea, al cărui răspuns nu este neîndoielnic, cum trebuie interpretată caracteristica privind „modalitatea de calcul al prețului” în sensul

- articolului 7 alineatul (1) și alineatul (4) litera (c) din Directiva 2005/29 [articolul 5a alineatul (1) și articolul 5b alineatul (1) punctul 3 din UWG]. Prin intermediul întrebării preliminare se solicită să se clarifice chestiunea dacă informația privind modalitatea de calcul al prețului, pe care comerciantul este obligat să o furnizeze, trebuie să fie de așa natură, în cazul în care prețul depinde de consum, încât consumatorul să poată calcula singur prețul pe baza informației, dacă își cunoaște propriul consum.
- 24 Expresia „modalitatea de calcul al prețului” permite interpretarea în sensul că este suficient dacă comerciantul furnizează numai informațiile generale referitoare la elementele relevante pentru calculul prețului și la detaliile privind calculul prețului. În măsura în care Curtea a statuat că obligația de informare privind modalitatea de calcul al prețului se referă de asemenea la detaliile privind calculul prețului final (a se vedea Hotărârea din 12 mai 2011, Ving Sverige, C-122/10, EU:C:2011:299, punctul 65), nici aceasta nu se opune de la bun început unei asemenea interpretări.
- 25 Obiectivul Directivei 2005/29, și anume asigurarea unui nivel înalt de protecție a consumatorilor [a se vedea considerentele (5) și (6), precum și articolul 1 din Directiva 2005/29; Hotărârea din 26 octombrie 2016, Canal Digital Danmark, C-611/14, EU:C:2016:800, punctele 25, 26 și 62), poate fi un argument în sprijinul ideii că informația trebuie să permită consumatorului să determine prețul. Cu toate acestea, Directiva 2005/29 nu conține nicio altă concretizare a noțiunii „modalitatea de calcul al prețului”.
- 26 Și contextul normativ al articolului 7 alineatul (4) litera (c) din Directiva 2005/29 ar putea fi un argument împotriva ipotezei că este suficientă o atenționare generală asupra cantității de compensare ce trebuie avută în vedere. Pentru costurile suplimentare de transport, de livrare sau privind cheltuielile poștale, care nu pot fi în mod logic calculate în avans, este suficient dacă se indică faptul că pot apărea asemenea costuri suplimentare. Această parte a articolului nu se referă însă la informația privind modalitatea de calcul al prețului (a se vedea Concluziile avocatului general Mengozzi prezentate în cauza Citroën Commerce, C-476/14, EU:C:2015:814, punctul 73). Acest lucru ar putea sugera că în această privință sunt necesare informații extinse. În speță, nu este vorba despre costuri suplimentare, ci despre detaliile privind calcularea prețului final.
- 27 Instanța de trimitere subliniază de asemenea că omiterea unei informații presupune ca informația să aparțină sferei de lucru și domeniului de răspundere ale întreprinderii sau ca ea să o poată obține cu eforturi rezonabile. Aceasta ține seama de împrejurarea că obligațiile de informare restrâng libertatea de a desfășura o activitate comercială (articolul 16 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene), trebuind, așadar, să fie proporționale. Într-adevăr, Directiva 2005/29 cuprinde la articolul 7 alineatul (3) numai dispoziții privind limite de spațiu și de timp pentru mediul de comunicare folosit de comerciant și nu impune nicio limită privind disponibilitatea sau obținerea informației. În situația în care acest aspect nu este însă deloc luat în considerare, comerciantul este obligat să nu

folosească în asemenea cazuri promovarea sub formă de invitație de a cumpăra și să recurgă la alte forme de promovare. Cu toate acestea, instanța de apel, în calitate de instanță de fond, nu a constatat că pârâta ar fi în imposibilitate de a-și procura informația privind procentele cantității de compensare. Ea a arătat în hotărârea de apel că pârâta nu se află în imposibilitate de a indica cantitatea de compensare concretă, însă lipsesc constatări referitoare la eforturile pe care ar trebui să le depună pârâta pentru a compila într-o bază de date procentele cantității de compensare, în măsura în care îi sunt deja cunoscute, și de a completa procentele pe care nu le cunoaște încă prin solicitarea acestora din partea operatorilor de distribuție respectivi, precum și pentru actualizarea continuă a informațiilor.

DOCUMENT DE LUCRU